

Osmo Sylvester Alho:

MUISTEMIA ELÄMÄNI VAIHEISTA

Lapsuuteni Karjalan Kannaksella.

Olen syntynyt Viipurissa 24.3.1932 Sulo Sylvester Alhon ja Katarina (Katri tai Kaisu, alkuaan Jekaterina) Alhon, os. Vornasen esikoispoikana. Isäni oli luterilainen ja äitini kreikkalais-ortodoksi. Heidät oli vihitty avioliittoon Viipurissa vuonna 1930 ensin äitini seurakunnassa Profeetta Eliaan kirkossa ja sitten isäni seurakunnassa Viipurin maaseurakunnan kirkossa. Minut oli kastettu virallisesti sylivauvana kotona isäni uskonnon mukaisesti valelukasteella luterilaisen kirkon jäseneksi. Äitini kertoi kuitenkin, että luterilaisen papin lähdettyä kastemaljassa ollut vesi oli kaadettu lasten ammeessa olleen kylpyveden sekaan ja äidinisä, joka oli harras ortodoksi, oli sitten kastanut minut epävirallisesti uudelleen kreikkalais-ortodoksisen käytännön mukaan pikkulapsen upotuskasteella.

Lapsuudenkotini, jonka muistan, sijaitsi Viipurin ja Pietarin välisen rautatien varressa noin 20 km päässä Viipurista Kuolemajärven kunnan puolella aivan Huumolan seisakkeen kohdalla. Kotiini ei ollut lainkaan kunnollista maantieyhteyttä. Sinne pääsi noin kilometrin päässä olleesta äitini vanhempien maatalosta vain kapeaa hevosella kuljettavaa metsätietä, joka jatkui sitten talomme ohi noin kahden kilometrin päässä olleelle Kämärän asemalle. Siksi kaikki matkat meiltä Viipuriin sekä Viipurin maalaiskuntaan Rauhalan huvila-alueelle, jossa asuivat isäni vanhemmat, tehtiin aina junalla. Kun kävin perheeni kanssa kesällä 1992 katsomassa kotini raunioita, auto oli jätettävä kauas, koska tuo metsätie oli kasvanut umpeen.

Omakotitalossamme oli iso tupakeittiö, jossa oli puuhella, leivinuuni ja keskuslämmityskamiina, sekä viisi huonetta: makuuhuone, ruokasali, sali eli olohuone, isän toimistohuone ja kotiapulaisen huone. Talossa oli korkea ullakko, joten yläkertaan olisi saanut saman määrän huoneita. Tarkoituksena oli myöhemmin, jos lähistölle olisi syntynyt enemmän asutusta, muuttaa osa alakertaa sekatavaramyymäläksi, jolloin asuminen olisi siirtynyt pääasiassa yläkertaan. Talossa oli myös mahdollisen kauppaliikkeen tarpeita ajatellen tilava kellari.

Erillisessä piharakennuksessa oli sauna sekä saunakamari. Pihapiirissä oli lisäksi halkovaja- ja varastorakennus, jonka päädyssä oli ulkokuone, sekä tietenkin myös kaivo ja koirankoppi. Meillä oli näet aina talon vahtina koulutettu saksanpaimenkoira, joka ei päästänyt luvatta ketään vierasta portista pihaan. Minun koirani nimi oli Panu ja minua 4 vuotta nuoremman sisareni Lahjan koiran nimi oli Jumbo. Se oli Panun pentu. Meillä oli myös pieni koiran vetämä reki, jolla saimme talvella ajella.

Isälläni oli Viipurissa hautaustoimisto, jossa valmistettiin myös ruumisarkut. Kun minä ja sisareni olimme pieninä vanhempiemme mukana käymässä Viipurissa, meidät pantiin usein päiväunille puolivalmiiseen arkkuun, josta ei hevillä pudonnut. Isälläni oli myös sekatarvakauppa Viipurin maalaiskunnan Rauhalassa. Sitä hoiti isänisäni, joka oli päässyt eläkkeelle omasta työstään värikaupan myymälänhoitajana jo ennen sotia. Isäni vanhemmilla oli Rauhalassa talviasuttava kaksikerroksinen huvila, jonka ympärillä oli iso puutarha hedelmäpuineen ja marjapensaineen sekä mansikka-, vadelma-, juurikasvi- ja vihannesviljelyksineen.

Äitini vanhemmilla oli puolestaan Viipurissa Punaisenlähteentorin kauppahallissa kangas- ja lyhyttavaramyymälä. Lisäksi he harjoittivat maatilallaan omiksi tarpeiksi maanviljelyä sekä karjanhoitoa. Heillä oli muutama lehmä ja hevonen sekä sikoja ja kanoja. Maatilan hoidon vaatimia töitä varten heillä oli aina piika sekä usein myös renki. Kesällä olimme aina mukana maatilan heinätöissä, jolloin sai olla kyydissä heinäkuorman päällä sekä telmiä heinäladossa.

Ensimmäinen vaikea sairauteni oli joskus 2 - 4 vuotiaana ilmeisesti junassa saamani keuhkotuberkuloositartunta. Keuhkotauti oli silloin hyvin yleistä eikä rokotuksia vielä ollut. Lääkäri oli sanonut vanhemmilleni, että jos poika jollakin ihmeen konstilla elää 15-vuotiaaksi, sen jälkeen hän on varmasti loppuikänsä immuuni tuberkuloosille. Sairauteni pääasiallisena hoitomenetelmänä oli raitisilmahoito, mikä toteutettiin kotona siten, että makuuhuoneeseen rakennettiin ns. terveysikkuna, joka oli auki yötä päivää kesät ja talvet. Lisäksi varottiin kaikin tavoin, etten vilustuisi. Sitä varten minulla oli aina lämmin peitto ja kylmillä ilmoilla lämpimät vaatteet. Samasta syystä minulla oli myös uimakielto, koska lähimpien uimapaikkojen joki-vedet olivat kesälläkin hyvin kylmiä.

Aloitin koulunkäyntini 6-vuotiaana ns. kuunteluoppilaana Kämärän aseman lähellä olleessa kansakoulussa. Syksyllä 1939, jolloin koulu alkoi varsinaisena oppilaana, minut siirrettiin heti toiselle luokalle. Koulunkäynti keskeytyi kuitenkin pian, koska sodan uhan takia sekä lapsia että vanhuksia kehoitettiin poistumaan Kannakselta, jolloin minun piti lähteä yhdessä silloin 3-vuotiaan sisareni sekä isäni vanhempien kanssa varsin monivaiheiselle, ensin vapaaehtoiselle, mutta sodan puhjettua pakolliseksi muuttuneelle evakkomatkalle. Vanhempani joutuivat molemmat lähtemään sotaan, isä viestimiehenä ja äiti muonituslottana.

Kotitaloni, isäni molemmat liikkeet sekä molempien isovanhempieni kodit ja äidin vanhempien hallimyymä lähtivät kaikki talvisodassa. Aivan talvisodan loppuvaiheessa isäni haavoittui jalkaan ja sodan viimeisenä päivänä vain tuntia ennen tulitauon alkamista enoni kaatui. Enoltani jäi vaimo ja pieni poika, joka ei muista isästään muuta kuin sen, mitä hänelle on myöhemmin kerrottu ja mitä hän on säilyneistä valokuvista nähnyt.

Asettuminen Savon pääkaupunkiin.

Monien välivaiheiden jälkeen olimme keväällä 1940 koko perhe eli isä, äiti, minä ja sisareni taas yhdessä, asuen tilapäisesti Savitaipaleella, jossa suoritin parin kolmen viikon aikana ennen kesälomien alkua kansakoulun toisen luokan. Äitini vanhemmat olivat silloin jo saaneet oman asunnon Lappeenrannasta ja isäni vanhemmat olivat Kuopiossa, jossa asui ennestään isäni sisarperheineen. Saman vuoden loppukesällä asetuimme asumaan Kuopioon, jossa isäni sai aluksi työtä armeijan asevarikolta ja pääsi sitten varastonhoitajaksi kaupungin rakennus- ja työkaluvarastolle. Elokuun loppupuolella suoritin Kuopiossa ylimääräisellä kahden viikon kurssilla kansakoulun kolmannen luokan ja lukuvuonna 1940 - 1941 normaalisti neljännen luokan, minkä jälkeen aloitin oppikoulun käymisen Kuopion Lyseossa syksyllä 1941.

Isäni joutui lähtemään myös jatkosotaan, mutta äitini ei enää lähtenyt lottatöihin. Sekä isän että äidin vanhemmat muuttivat takaisin Kannakselle heti, kun sinne vain pääsi, ja rakensivat sinne uudet kodit. Kävin siellä isovanhempieni luona kesälomilla vuosina 1942, 1943 sekä myös 1944, jolloin alkoi Kannaksen sodan viimeinen vaihe ja oli taas lähdettävä evakkomatkalle. Lähtö oli silloin hyvin kiireinen, koska vetäntymistaistelut lähestyivät nopeasti. Minä ja isäni vanhemmat pääsimme lähtemään vielä junalla, äitini vanhemmat joutuivat lähtemään polkupyörää taluttaen. Molempien isovanhempieni uudet kodit tuhoutuivat jälleen. Oli onni, että vanhempani, jotka olivat jo suunnitelleet Kannakselle palaamista juuri sinä kesänä 1944, eivät ehtineet muuttaa sinne takaisin.

Sodan jälkeen äitini vanhemmat asettuivat asumaan Valkealan kunnan Vuohijärvelle ja isäni vanhemmat Vehmersalmen kunnan Räsälän kylään. Vietin kesälomani suureksi osaksi vuorotellen heidän luonaan, ettei tarvinnut olla koko kesää kaupungissa. Kävin äidinisäni kanssa usein kalastamassa noin 30 km pitkän Vuohijärven eri puolilla ja isänisäni kanssa hoidimme lampaita heidän pientilallaan Räsälässä. Isänäidillä oli paha reumatismi, joten hänen oli vaikea liikkua. Kävin usein hakemassa parin kilometrin päässä olleelta karjatilalta maitoa, jota en silloin enää itse juonut sen aiheuttamien vatsavaivojen takia. Minulla oli ilmeisesti jo pienestä lähtien laktoosi-intoleranssi, vaikka sitä ei siihen aikaan vielä tiedetty. Loppuajan elämäänsä sekä isän että äidin vanhemmat asuivat Kuopiossa.

Isäni ei enää jaksanut ryhtyä yrittäjäksi, vaan päästyään Kuopion kaupungintalon vahtimestariksi hän toimi siinä tehtävässä aina eläkkeelle siirtymiseensä saakka. Meillä oli siten virka-asunto aivan kaupungin keskustassa torin laidassa, jonka vastakkaisella puolella on yhä Kuopion Lyseon koulurakennus. Minulla oli niin ollen suurimman osan kouluaikaani lyhyt koulumatka, vain torin poikki.

Oppikoulussa lukemani kielet olivat suomen ja ruotsin lisäksi saksa ja ranska. Kun lukion matemaattisella linjalla ei voinut ottaa englantia edes vapaaehtoiseksi oppiaineeksi, aloitin englannin itseopiskelun jo lukioaikana, koska ymmärsin, että tulen sitä kieltä joka tapauksessa tarvitsemaan. Matematiikan, saksan ja ranskan lisäksi sain hyvän opetuksen myös monissa reaaliaineissa, joista pidin pääaineinani fysiikkaa ja kemiaa. Minulla oli päämääränä jo pienestä pitäen tulla insinööriksi, vaikka äidinisäni olisi halunnut minusta keskikoulun jälkeen kansakoulunopettajan, jolloin olisin tietenkin keskikoulupohjaisen opettajaseminaarin suorittuani päässyt paljon pikemmin ansiotyöhön.

Kuopiossa sairastuin syksyllä 1948 aivokalvontulehdukseen. Siitä sanottiin vielä niihin aikoihin, että tautiin joko kuolee tai tulee hulluksi. Minä en kuollut. Paranemiseeni vaikutti luultavasti silloin aivan uusi ihmelääke penicilliini, jota pistettiin vuorotellen olkavarsiini ja reisiini neljän tunnin välein useiden vuorokausien ajan. Lääkäri suositteli koulunkäynnin keskeyttämistä koko vuodeksi ja oppikoulun 8. luokan suorittamista vasta seuraavana vuonna, koska oli vaara, että aivoni saattoivat altistua muille aivosairauksille.

Halusin kuitenkin itsepäisesti osallistua ylioppilaskirjoituksiin oman luokkani mukana. Lopulta lääkäri myöntyi siihen, mutta suositteli opettajakunnalle, että saisin vapautuksia oppitunneista niin paljon kuin suinkin ja sainkin kokonaan vapautuksen voimistelusta, urheilusta ja piirustuksesta. Ylioppilaskirjoituksissa keväällä 1949 matematiikka ja reaali koe menivät hyvin, suomi ja saksa kohtalaisesti, mutta ruotsi vähän alakanttiin. Lisäksi jätin lyhyen ranskan kirjoittamatta. Ehkä se ennakoii jo sitä, että olen joutunut opiskelemaan kieliä koko ikäni. Sanoohan sananlasku: "Minkä taakseen jättää, sen edestään löytää."

Kuopiosta opiskelemaan Helsinkiin.

Ylioppilastutkinnon suorittamisen jälkeen seurasi Teknillisen Korkeakoulun karsintakurssi Helsingissä, minkä aikana asuin alivuokralaisasunnossa Etu-Töölössä, ja syksyllä alkoi opiskelu sähköosaston heikkovirtatekniikan opintosuunnalla, jolloin sain aluksi alivuokralaisasunnon Kruununhaasta yhdessä erään koulutoverini kanssa äidinisäni entisen liiketuttavan kodissa. Syksystä 1952 lähtien pääsin asumaan Teekkarikylään Espoon Otaniemeen, mutta Korkeakoulu toimi edelleen Helsingin Hietalahdessa.

Opiskeluun liittyivät joka kesä pakolliset harjoittelujaksot. Vaaditun konepajaharjoittelun suoritin Kuopiossa Saastamoinen Oy:n Haapaniemen konepajalla sekä sähkölaitostekniikan harjoittelun Kuopion kaupungin sähkölaitoksella. Ne kesät 1950, 1951 ja 1954 asuin tietysti kotona, jolloin ei tullut mitään vuokratuloja.

Kesällä 1952 olin Helsingissä Oy Yleisradio Ab:n palveluksessa äänitarkkailijana Helsingin olympiakisojen ulkomaanradiointikeskuksessa, jolloin jouduin puhumaan eri maiden radioselostajien ja ääniteknikkojen kanssa sekä saksaa että englantia. Sen kesän asuin alivuokralaisasunnossa Taka-Töölössä. Tehtävään liittyi kisojen edellä noin kuukauden kestänyt koulutuskurssi sekä kisojen jälkeen koko tuon ison radiointijärjestelmän purkaminen. Mielestäni se oli kyllä erittäin hyvää ääniyleisradiotekniikan harjoittelua, saihan siinä hyvän käsityksen suuresta ääniradiointijärjestelystä, mutta sitä ei opettajakunnan taholta jostain syystä paljonkaan arvostettu. Sen tähden jouduin kesällä 1954 suorittamaan lisää perinteistä konepajaharjoittelua, vaikka harjoittelun kokonaismäärä olisi jo ollutkin riittävä.

Kesällä 1953 olin harjoittelijana Madridissa puhelinlaitoksella (Compañía telefónica nacional de España), jossa tutustuin amerikkalaiseen automaattipuhelinkeskusjärjestelmään, mikä poikkesi aika paljon Suomessa käytetyistä saksalaisista ja ruotsalaisista puhelinkeskusjärjestelmistä, sekä puhelinverkossa välillä Madrid - El Escorial silloin koekäytössä olleeseen 24-kanavaiseen pulssimoduloituun VHF-alueella toimivaan radiolinkkiin. Espanjassa saadusta opista oli paljon hyötyä myöhemmin työssäni ja se harjoittelujakso hyväksyttiin kyllä myös täysimääräisesti ammattitekniikan harjoitteluksi.

Harjoittelupaikassa Espanjassa työkielenä oli englantia, mutta maassa asuessa ja liikkuesssa oli pakko opetella myös jonkin verran espanjaa, niin että tuli toimeen majapaikoissa, ravintoloissa, kaupoissa ja liikennevälineissä. Siellä ei silloin vielä osattu englantia siinä määrin kuin nykyisin. Espanjaan mennessä kävin Ruotsissa, Saksassa, Englannissa ja Ranskassa sekä paluumatkalla myös Tanskassa, joten sillä matkalla jouduin käyttämään kaikkia siihen mennessä opiskelemiani kieliä. Eräät tärkeät kurssikirjat olivat näet olleet tanskankielisiä (Teorien for elektriske kredsløb og ledninger, Lærebog i telefonteknik, Lærebog i radioteknik), joten olin joutunut aika paljon lukemaan tekstiä silläkin kielellä. Puhelintekniikkaan liittyvää diplomityötä tehdessäni olin osa-aikatyössä Posti- ja lennätinlaitoksella Helsingissä ja siinä yhteydessä jouduin lukemaan myös ranskankielisiä puhelinalan kansainvälisiä määräyksiä ja ohjesääntöjä.

Vuonna 1955 tapahtuneen diplomi-insinööriksi valmistumisen jälkeen oli vuorossa asevelvollisuuden suorittaminen Riihimäellä, Haminassa ja Helsingissä, jolloin sain sekä radiojoukkueen johtajan että tutkaupseerin koulutuksen. Se vaikutti paljon siihen, että radiotekniikka alkoi kiinnostaa enemmän kuin puhelintekniikka. Kun armeijasta päästyäni en saanut heti työpaikkaa, aloittelin jo tekniikan lisensiaatin opintoja aineina matematiikka ja radiotekniikka. Siirryttyäni sitten työelämään nuo jatko-opinnot jäivät kuitenkin kesken, kun aika ja voimat eivät enää riittäneet vaatimaan opiskeluun.

Opiskelijasta työelämään ja poikamiehestä perheelliseksi.

Ensimmäinen työpaikkani valmiina insinöörinä oli vuosina 1957 - 1959 Valtionrautateilla, jossa toimin radioinsinöörinä. Pääasiallisena tehtävänäni oli kehittää radiopuhelinjärjestelmä, jolla piti saada kaksisuuntainen duplex-puheysteys kaikissa tilanteissa sekä liikenteen ohjauskeskuksesta että lähimmiltä rautatieasemilta kaikkiin tietyllä ratalinjalla liikkuvien junien vetureihin. Nämä liikenneosaston järjestelmälle asettamat vaatimukset olivat siis varsin kovat, mutta vähän aikaisemmin oli sattunut iso Kuurilan juna-onnettomuus, joka olisi todennäköisesti voitu estää, jos olisi silloin jo ollut olemassa tällaiset vaatimukset täyttävä radiopuhelinjärjestelmä.

Olin vuokrannut Helsingissä Herttoniemestä kaksion, jossa asui aluksi myös opiskelunsa aloittanut sisareni. Kesällä 1957 tapasin erään yhteisen tuttavamme kesämökillä minua 24 päivää nuoremman lastenhoitaja Seidi Maria (Maija) Mäkisen, joka oli syntynyt Alavudella ja jäänyt jo pienenä orvoksi sekä kasvanut ensin äitinsä sisarien ja myöhemmin epävirallisten kasvatusvanhempiensa kodeissa. Hänellä oli työpaikka ja asunto Auroran sairaalassa Helsingissä. Menimme kihloihin saman vuoden marraskuussa ja avioliittoon maaliskuussa 1958. Kun minulle sattui samoihin aikoihin VR:n työmatka Tanskaan, yhdistimme siihen häämatkan Kööpenhaminaan siten, että vaimoni tuli sinne viikonvaihteeksi minun työpäivieni jälkeen. Se oli vaimolleni ensimmäinen ulkomaanmatka. Sillä matkalla ostamamme kaunis teeastiasto on säilynyt edelleenkin ehjänä.

Seuraavana vuonna tein esimieheni kanssa kehiteltävänä olleeseen radiopuhelinjärjestelmään liittyneen laajan työmatkan Saksaan, Sveitsiin, Ranskaan, Englantiin ja Hollantiin tutustuen siellä sekä radiopuhelimien valmistajiin että rautateillä käytössä olleisiin järjestelmiin, joista mikään ei täyttänyt sellaisenaan Suomessa järjestelmälle asetettuja vaatimuksia. Matkalla kertynyt aineisto yhdessä useilla rataosilla jo suoritettujen maastokokeiden kanssa vahvisti kuitenkin suunnittelemani järjestelmän periaateratkaisun ja siihen tarvittavien laitteiden kehittäminen päätettiin tehdä yhteistyössä sveitsiläisten valmistajien kanssa, joilla näytti olevan siihen parhaat edellytykset. Näin katsoin, että olin onnistunut saamaan minulle annetun suunnittelutehtävän ainakin hyvään välipäätökseen.

Kun perheeni alkoi kasvaa, esikoisemme Jukka syntyi vuonna 1959, oli alettava etsiä leveämpää leipää kuin mitä Valtionrautateilla oli tarjota. Se löytyi aluksi Salora Oy:n radio- ja televisioitehtaalta Salosta, jossa aloitin työni vuoden 1960 alussa. Siihenkin työhön liittyi pian työmatka ulkomaille, jolla me kolme Salon tehtaalla insinööriä kävimme niissä radio- ja televisiovastaanottimien komponentteja valmistavissa tehtaissa Hollannissa ja Saksassa, joista tuli suurin osa Salora Oy:n tuotannossa käytetyistä osista, sekä myös Hannoverin messuilla.

Kun työ televisiovastaanottimien tuotekehittelylaboratoriossa oli kuitenkin monella tavalla stressaavaa, minulla silmät ja vatsa alkoivat oireilla. Siinä joutui kuvaputkea katsomaan aivan liian läheltä, jolloin silmiäni hajataittovika paljastui ja minun täytyi ryhtyä käyttämään siitä lähtien sylinterilinsseillä varustettuja silmälaseja, vaikka näkö tarkkuus sinänsä oli ja on aivan viime vuosiin saakka ollut varsin hyvä. Käytyäni myös vatsatutkimuksissa Helsingissä lääkäri totesi, että suolistoni oli jatkuvassa kouristustilassa ja alkoi kysellä tarkemmin työpaikkani olosuhteita, jolloin mm. kerroin, että tehdashallin päädyssä sijainneessa, hallista vain kevyellä väliseinällä erotetussa laboratoriossa tehtaalla isojen työkonien aiheuttama meluhaitta oli kyllä aika suuri. Lisäksi työpaine oli kova, kun uusia televisiomalleja olisi pitänyt saada nopeasti tuotantoon. Nämä tiedot kuultuaan lääkäri suositteli työpaikan vaihdosta ennen kuin käytsiini kokeilemaan mitään lääkehoitoja.

Kun kohta sen jälkeen Helsingin teknilliseen oppilaitokseen haettiin radiotekniikan tuntiopettajaa, lähetin hakemukseni ja sainkin paikan. Vatsaoireet loppuivat heti työpaikan vaihdon jälkeen, joten lääkäri oli ollut oikeassa. Työni muuttui sitten pian radiotekniikan lehtorin viransijaisuudeksi syyslukukauden alusta 1961 lähtien ja kun radiotekniikan yliopettajan virka parin vuoden päästä vapautui ja tuli haettavaksi, sain vakinaisen opettajan viran syksystä 1963 alkaen. Samanaikaisesti perhe kasvoi, Liisa syntyi vuonna 1960, Kaija 1964 sekä Timo 1965.

Perheen kasvaessa jouduimme muuttamaan asuntoa myös Helsingissä useampaan kertaan. Olimme aluksi asuneet siinä minun vuokrakaksiossani Herttoniemessä ja sitten omistuskaksiossa Kannelmässä. Salon työjaksolla asuimme vuokralla omakotitalossa ja sieltä palattiin Kannelmäen kaksioon, jossa oli ollut sinä aikana vuokralaiset. Sitten asuimme taas uudelleen Herttoniemessä rivitalovuokra-asunnossa ja lopuksi ostamassamme paritalon puolikkaassa Tapaninvainiolla.

Uskoontulo ja osallistuminen vapaaehtoiseen hengelliseen työhön.

Mentyäni kihloihin uskovan morsiameni kanssa alkoi 8 vuotta kestänyt etsintä, jona aikana luin sekä kasvatuskristillistä että herätyskristillistä hengellistä kirjallisuutta. Luin myös järjestyksessä läpi koko Raamatun, jotta olisin saanut yleiskuvan sen sisällöstä, vaikka käsitin kyllä, että Raamatun sanoman ymmärtäminen vaatisi paljon yksityiskohtaista tutkimista. Luin myös läpi luterilaisen kirkon tunnustuskirjat, joissa monet kohdat herättivät jo silloin kysymyksiä. Kävin tietysti sekä yhdessä vaimoni kanssa että myös yksin monissa hengellisissä tilaisuuksissa. Kaiken tämän seurauksena tulin uskoon marraskuun alussa 1965 Kirkkokansan herätyspäivillä Tampereella, jonne menin yksin vaimoni jäätyä lasten kanssa kotiin.

Lauantaina iltatilaisuudessa Tuomiokirkossa olin hyvin voimakkaasti puhuteltu, mutta en mennyt alttarille. Yöllä hotellihuoneessa minun oli kuitenkin yksin polvistuttava rukoukseen pyytämään Jumalalta anteeksi syntejäni. Sunnuntaina Viinikan kirkon ehtoollispöydässä sain sitten selvän ja vapauttavan kokemuksen siitä, että kaikki syntini oli annettu anteeksi Jeesuksen nimessä ja veressä Hänen sovitustyönsä perusteella.

Pian sen jälkeen minut vedettiin mukaan hengelliseen kokoustoimintaan sekä todistajaksi että evankeliumin julistajaksi, näin jälkepäin ajatellen aivan liian aikaisin, vasta juuri uskoon tullessa, vaikka olinkin lukenut jo paljon hengellistä kirjallisuutta ja olin ammattini vuoksi tottunut esiintymään ja puhumaan joukon edessä. Olin mukana Helsingin teknillisen oppilaitoksen hengellisen piirin toiminnassa kevät- ja syyslukukausina 1966 sekä perustamassa Uudenmaan evankelis-luterilaista maakuntalähetystä vuoden 1966 kevättalvella ja saman vuoden kesällä olin jo puhujana tuon yhdistyksen järjestämässä evankelioivissa telttakokouksissa eri puolilla Uudenmaan maakuntaa. Niinä aikoina syntyi samanlaisia lähetysyhdistyksiä eri puolilla Suomea ja niistä muodostui muutamia vuosia myöhemmin Suomen evankelis-luterilainen Kansanlähetys.

YK:n asiantuntijatehtävässä Thaimaassa.

Samoihin aikoihin minua kehoitettiin hakemaan kehitysapuun liittyvää YK:n erityisjärjestön ITU:n asiantuntijatehtävää radiotekniikan opettajana UNDP:n tuella perustetussa oppilaitoksessa Thaimaassa, jota varten oli mahdollisuus saada helposti virkavapautta. Työkielenä oli siellä englanti. Panin paperit vetämään, mikä monien järjestelyjen jälkeen johti siihen, että perheemme asuinpaikaksi tuli vuosina 1967 - 1969 Bangkok.

Pari ensimmäistä kuukautta meni uuteen elämänympäristöön ja ilmastoon totuteltaessa sekä tutustumisessa oppilaitokseen, jolle oli juuri valmistumassa uusi campus-alue kaupungin ulkopuolelle. Meille ulkomalaisille opettajille oli järjestetty kodin ja työpaikan väliset henkilöautokuljetukset. Sitten alkoi ensimmäisen radiokurssini opetus. Aluksi kirjoitin kaikki, mitä ajattelin puhua, paperille englanniksi. Pian oli tyydyttävä tekemään vain lyhyitä englanninkielisiä muistiinpanoja ja ennen pitkää oli luennoitava englanniksi suoraan niistä suomenkielisistä muistiinpanoistani, joita oli vuosien mittaan kertynyt opetustyössäni Suomessa.

Vuonna 1967 todettiin vaimollani adventistien ylläpitämässä lähetys-sairaalassa, jota pidettiin silloin Bangkokin parhaimpana sairaalana, rintakasvain ja amerikkalainen lääkäri suositteli sen leikkausta. Onneksi se ei ollut syöpäkasvain, mutta leikkaushaavaan pääsi ilmeisesti bakteeri, kun thailaiset sairaanhoitajat eivät ymmärtäneet riittävästi haavahoidon vaatimaa hygieniaa. Vaimoni oli jo päässyt kotiin, kun rinta tulehtui.

Tiesimme, että leikkauksen suorittanut lääkäri oli palannut Amerikkaan pian leikkauksen jälkeen ja että sairaalan ylilääkäri oli lomalla. Kun tilanne näytti meistä jo hyvin kriittiseltä, lähdimme eräänä sunnuntaiaamuna sairaalaan silläkin uhalla, että siellä olisi ollut vain thailaisia lääkäreitä. Ylilääkäri olikin tullut käymään sairaalassa yllättäen kesken lomansa ja pääsimme hänen vastaanotolleen. Hän komensi vaimoni heti leikkaussaliin ja avasi haavan uudelleen, niin että syntynyt mätä, noin kahvikupillinen, saatiin pois viime tingassa ennenkuin ehti tulla yleinen verenmyrkytys. Toipuminen kesti kauan. Olisin ollut lastenhoidon kanssa suurissa vaikeuksissa, ellei meillä olisi ollut mukana vaimoni serkku lastenhoitajana, kun minun ollessani päivät työssä lapsia ei olisi voinut mitenkään jättää pelkästään thailaisen kotiapulaisen hoitoon.

Minulla puolestani puhkesi Thaimaassa vuonna 1968 ravisuttava kuumetauti, joka merkittiin YK:n papereihin oireiden perusteella malariaksi, vaikka malariakokeen tulos ei ollut selvästi positiivinen ja vaikka olimme syöneet koko sen työkauden ajan malarian ehkäisytabletteja Genevessä saamiemme ohjeiden mukaisesti, jolloin malariaa ei olisi pitänyt tulla. Myöhemmin eräät lääkärit Suomessa arvelivatkin, että ehkä tauti olikin ollut trooppinen aivokuume eikä malaria. Sairaus parani kuitenkin joka tapauksessa lääkehoidolla. Lapset sekä vaimoni serkku välttyivät siellä onneksi pahemmilta taudeilta.

Buddhalaisuus oli ainakin Thaimaassa hyvin vapaamielistä, siellä oli voitu julistaa evankeliumia jopa buddhalaisilla temppelealueilla, ja minulla oli mahdollisuus jakaa evankelioivaa thainkielistä kristillistä kirjallisuutta kaikilla opettamillani luokilla. Sain YK:n virkamiehenä ostaa verovapaasti Mazda-minibussin ja loma-aikoina vierailimme lähes kaikilla niillä paikkakunnilla, joilla tehtiin suomalaista lähetystyötä, jota silloin teki Thaimaassa Suomesta vain helluntaiherätys. Myin sitten lähtiessämme automme erälle heidän lähetilleen, koska sitä ei vasemmanpuoleiseen liikenteeseen tehtynä toimittanut tuoda sieltä Suomeen.

Paluumatkalla Thaimaasta kävimme ensimmäisen kerran Israelissa, jossa asuimme hotelleissa Tiberiaassa ja Jerusalemissa ja vierailimme tärkeimmissä perinteisissä pyhiinvaelluskohteissa Galileassa ja Juudeassa. Se oli kuuden päivän sodan jälkeistä aikaa, jolloin oli turvallista liikkua myös monilla arabialueilla, mm. Betlehemissä ja Hebronissa, koska koko maa oli siinä vaiheessa Israelin sotilaiden suoranaيسessa valvonnassa.

Kun Thaimaassa oli syntynyt hyvin läheistä yhteyttä ns. vapaisiin kristillisiin suuntiin kuuluneiden sekä suomalaisten että ulkomaalaisten kanssa, aloimme Suomeen palattuamme etsiä meille paremmin sopivaa hengellistä kotia. Löysimme sen siinä vaiheessa Helsingin Vapaaseurakunnasta, joten siirryimme vuonna 1970 luterilaisesta kirkosta Suomen Vapaakirkkoon.

Thaimaan työjakson jälkeen hoidin taas virkaani Suomessa ja muutimme ostamaamme isompaan rivitaloasuntoon Espoon Lähderantaan Lippajärven rannalle. Sinä aikana vuonna 1971 meille syntyi Esa Matti, joka kuitenkin nukkui pois heti syntymän jälkeen vaimollani odotusaikana olleen vihurirokon vauvan sydämeen aiheuttaman kehityshäiriön takia.

YK:n asiantuntijatehtävässä Saudi-Arabiassa.

Seuraavana keväänä 1972 tuli lähtö YK:n erityisjärjestön WMO:n radioasiantuntijan tehtävään Saudi-Arabiaan auttamaan sikäläistä ilmatieteellistä laitosta (Meteorological Administration, seuraavassa MA) säähavaintojen siirtoon tarkoitetun radiokaukokirjoitinverkon kuntoon panossa. Työkieli oli sielläkin englanti. Työtehtävien yksityiskohdista en saanut etukäteen juuri mitään tietoa.

Saudi-Arabiassa oli monella tavalla hyvin vaikeat olosuhteet. Saapuessamme maahan Kairosta Jeddän lentokentälle kävi ilmi, että minulle Genevessä annettuun YK:n diplomaattipassiin kirjoitettu arabiankielinen viisumi ei koskenutkaan perhettäni, vaikka minulle oli niin sanottu. Perhe aiottiin lähettää pois maasta seuraavalla lennolla, meni se sitten minne hyvänsä. Ketään YK:n tai MA:n edustajaa ei ollut vastassa, vaikka tulostamme oli ilmoitettu hyvissä ajoin etukäteen. Vasta pitkän puhumisen jälkeen perhe sai 8 päivää voimassa olleen hätäviisumin ja pääsimme lähtemään lähimpään hotelliin. Se sattui olemaan Jeddän kallein hotelli, jossa oli kylläkin myös uima-allas, mikä oli yli 40°C helteessä tietysti varsin hyödyllinen.

Seuraavana päivänä oli ensimmäiseksi lähdeävä etsimään paikallista UNDP:n toimistoa. Perheen viisumiin anottiin sitten lentokentällä meille annettujen ohjeiden mukaan UNDP:n toimiston kautta jatkoa maan ulkoministeriöstä, mutta mitään vastausta ei saatu koko aikana, joten perhe oli sen viikon jälkeen maassa ilman mitään laillista lupaa. Kun matkamme Jeddään tapahtui Geneven, Zürichin ja Kairon kautta, joilla kaikilla paikkakunnilla yövyimme vähintään yhden yön, olimme lähettäneet osan matkalaukuistamme suoraan perille mukana seuraamattomana matkatavarana. Niiden saanti ulos lentokentän tullista kesti 8 päivää, jolloin alkoi jo olla pulaa vaihtovaatteista.

Työsopimukseen sisältyneen maahantulorahan saaminen viivästyi noin kuukaudella. Se oli tarkoitettu asunnon vuokraukseen ja tärkeimpien kodin koneiden (liesi, jääkaappi, pesukone, ilmastointikoneet) hankintaan ja se olisi pitänyt saada heti maahantulon jälkeen. Etukäteen laivarahtina Suomesta lähetettyjä muuttotavaroita sekä Saksasta tilattua VW-Kleinbussia ei meinattu millään saada ulos sataman tullista, vaikka YK:n työehtoihin kuului sekä muuttotavaroiden että auton vapaa maahantuontioikeus.

Työasioissa oli samanlaisia hankaluuksia. Paikalle päästyä osoittautui, että radiolaitteisto oli sen toimittajan, englantilaisen Racal-yhtiön, kanssa tehdyn huoltosopimuksen päätyttyä mennyt huollon puutteessa pahasti epäkuntoon. Niinpä esimerkiksi Jeddassa sijainneella MA:n radioverkon lähetysasemalla olleista kaikkiaan kuudesta suuritehoisesta lyhytaalto-alueella toimivasta radiolähettimestä oli minun sinne mennessäni enää vain kaksi toimintakunnossa. Toisella lähetettiin Saudi-Arabian säätietoja koskevat sanomat kansainväliseen sääverkkoon Beirutin ja toisella pidettiin yhteyttä eri puolilla maata oleviin säähavaintoasemiin.

Kairoon pidettävän kansainvälisen varayhteyden käyttö edellytti jomman kumman edellä mainitun yhteyden katkaisemista ja ko. lähettimen kytkemistä Kairoon suunnattuun antenniin, mikä vei aina oman aikansa. Laitetoimitukseen alun perin sisältynyt varaosavarasto oli vuosien mittaan huvennut olemattomaksi, jolloin varaosia oli täytynyt ryhtyä ottamaan vielä toimintakunnossakin olleista laitteista. Huoltohenkilökunnaksi oli palkattu Pakistanista kaksi insinööriä ja useita teknikkoja ja he olivat kyllä päteviä, mutta kun normaalin kulumisen johdosta syntyneet laiteviat olisi pitänyt korjata suurin piirtein paljain käsin ilman varaosia ja riittäviä mittalaitteita, se olisi ollut kenelle hyvänsä ylivoimainen tehtävä.

Kun pakistanilaisten insinöörien laatiman luettelon pohjalta tein MA:n johdolle yksityiskohtaisen ja perustellun esityksen tarvittavien varaosien ja mittalaitteiden kiireellisestä hankkimisesta, en saanut siihen koko aikana mitään vastausta. Muuta en voinut tehdä, koska minulla ei ollut mitään tilausvaltuuksia sen enempää MA:n kuin WMO:n puolelta. Seurauksena oli, että pian noista mainituista lähettimistä oli vain yksi toimintakunnossa, jolloin sanomien lähetys säähavaintoasemille jäi pelkästään Saudi-Arabian posti-, puhelin- ja lennätinlaitoksen eli PTT:n hitaiden yhteyksien varaan. Valitettavasti en osannut enkä siellä myöskään oppinut arabiaa, mikä olisi ehkä auttanut asioiden hoitoa.

Islamilaisessa maassa oli myös omat uskonnolliset rajoituksensa. Niinpä esimerkiksi ainoa paikka Jeddassa, jossa oli mahdollista osallistua kristilliseen jumalanpalvelukseen, oli Englannin suurlähetystön korkeiden kivimuurien ja lukittujen rautaporttien takana oleva anglikaaninen kappeli, eikä maassa tietenkään voinut jakaa mitään kristillistä kirjallisuutta, minkä tiesimme kyllä jo etukäteen, joten emme yrittäneetkään sellaista tehdä.

Elokuun alkupuolella, sen jälkeen, kun olimme vihdoinkin saaneet muuttotavarat ja auton ulos sataman tullista, minulla puhkesi siellä aivosairaus, mikä ilmeni aphasia- eli puhehäiriökohtauksina. Siinä esiintyi, paitsi useita täydellisiä puhekatkoja, jolloin en pystynyt puhumaan mitään kieltä, myös sellainen vaihe, jolloin en pystynyt puhumaan suomea, mutta sain kyllä sanotuksi mielessäni olleet asiat englanniksi. Siinä tilanteessa vaimoni otti komennon.

Hän onnistui vastoin YK:n ohjeita järjestämään perheellemme erään Jeddassa silloin olleen suomalaisen insinöörin avustamana lentopaikat ensimmäiseen mahdolliseen Eurooppaan lähtevään koneeseen, mikä sattui olemaan Lufthansan lento Frankfurtiin. Sulloimme kiireesti matkalaukkuihin lähinnä vaatteita ja lasten tavaroita sekä käsiin sattuneita pikkuesineitä. Tilanne oli hyvin samankaltainen kuin evakkomatkalta lähtö Karjalan Kannaksella kesällä 1944.

Kun Frankfurtista ei ollut sinä iltana enää jatkoyhteyttä Helsinkiin, lentoyhtiö järjesti meille yöksi hotellimajoituksen. Siellä sattui illalla taas täydellinen puhekatko, josta ei tosin ollut isompaa haittaa. Seuraavana aamuna lentokentällä tuli jälleen puhekatko, mikä aiheutti sen, etten pystynyt tekemään tarvittavaa lähtöselvitystä millään kielellä. Meitähän oli yhteensä 6 henkeä ja meillä oli suuri määrä matkalaukkuja, joista ei oltu lähtökiireessä Jeddassa ehditty lähettää mitään suoraan Helsinkiin. Jonossa vieressämme oli kuitenkin Saksassa asunut suomalainen nainen, joka auttoi vaimoani, ja niin pääsimme Finnairin koneeseen, jossa sitten osattiin jo suomeakin ja minunkin puhekykyni taas vähitellen palautui.

Helsingissä minulle tehtiin lukuisia aivotutkimuksia ja EEG-käyrissä todettiin aivojen puhekeskuksen alueella selvä epileptinen häiriö, joten diagnosoiksi YK:n papereihin tuli epilepsia. Kuitenkaan mitään varsinaista tajuttomuuskohtausta ei ollut esiintynyt ja epilepsialääkkeet, joita kokeiltiin kolmea eri lajia, eivät auttaneet lainkaan, vaan aphasiakohtauksia esiintyi edelleen lääkityksestä riippumatta, joten diagnoosi oli ilmeisesti taas väärä. Jatkotutkimuksena tehdyssä ilmakallokuvauksessa ei voitu kokonaan sulkea pois aivokasvaimen mahdollisuutta.

Meitä Jeddassa auttanut suomalainen insinööri sai lähtömme jälkeen myydyksi pääosan kerrostaloasunnossamme olleista huonekaluistamme ja laitteistamme (mm. ilmastointikoneet) sekä lähetetyksi osan tavaroistamme ja auton lentorahtina Beirutiin. Sieltä tavarat saatiin myöhemmin suoraan Suomeen ja auto Saksaan, josta kävin sen vaimoni ja erään tuttavamme kanssa kesällä 1973 hakemassa sen jälkeen, kun olin saanut sairauteni perusteella erivapauden auton verovapaaseen maahantuontiin.

Kun YK:n työsopimus ja sen mukainen YK:n sairausloma osapalkalla päättyivät huhtikuun lopussa 1973 ja paranemisestani ei ollut vielä mitään tietoa, jouduimme myymään rivitaloasuntomme, jonka oston otetusta lainasta oli vielä suurin osa maksamatta, sekä muuttamaan Espoosta ostamaamme vanhaan huonokuntoiseen omakotitaloon. Siinä vaiheessa lääkäri suositteli, että aloittaisin sairaudestani huolimatta jälleen Suomessa opetustyöni, josta virkavapaus päättyi heinäkuun lopussa 1973, koska se saattaisi samalla olla hyvää terapiaa ja edistää siten paranemista sairaudestani, jonka syy jäi monista tutkimuksista huolimatta silloin epäselväksi.

Tein niin ja aloitin taas opetuksen syyslukukauden 1973 alussa. Vähitellen aphasiakohtaukset, joita sattui aluksi myös oppitunneilla, harvenivat ja loppuivat kokonaan ja vuoteen 1976 mennessä EEG-käyrät olivat jälleen puhtaat, joten sain terveen paperit ja tulevaisuus rupesi taas näyttämään valoisammalta. Myöhemmin Oulussa 1980-luvun alkupuolella uudemmilla menetelmillä tehdyissä kontrollitutkimuksissa ei löytynyt enää minkäänlaista viitettä sen enempää epileptisistä häiriöistä kuin aivo-kasvaimestakaan.

Automatka Israeliin.

Keväällä 1976 sanouduin eräiden Ammattikasvatustahallituksen kanssa opetusohjelmista syntyneiden erimielisyyksien takia irti virastani, myimme sen vanhan talomme Espoossa, varastoimme tilapäisesti tavaramme ja olimme lähdössä jo kauan suunnitellulle automatkalle Israeliin. Matka oli kuitenkin vähällä katketa heti alkuunsa, kun ajoin Saudi-Arabiaan tilatulla autollamme pahan ulosajon vain muutama päivä ennen lähtöä. Auto meni käyttökelvottomaksi, mutta minä ja Jukka säilyimme suurin piirtein ehjinä, koska meillä oli turvavyöt kiinni. Ehkä arabimaahan ostetulla autolla ei ollut sopivaa mennä Israeliin.

Onneksi oli autovakuutus ja sain kyllä vakuutusyhtiöltä nopeasti rahat, mutta kun siihen hätään ei Suomesta saanut mitään vastaavaa autoa, oli äkkiä muutettava suunnitelmia. Eräät tuttavamme veivät meidät matkatavaroinemme autoillaan Tukholmaan ja sieltä matkustimme junalla Hamburgiin, josta ostin uuden VW-Kleinbussin. Sen jälkeen jatkoimme matkaa alkuperäisen suunnitelman mukaan Euroopan läpi Pireukseen, josta sitten italialaisella autolautalla edelleen Haifaan. Auto- ja hyttipaikkoja, jotka olin varannut Välimeren lautalle jo ennen tuota autokolaria, ei siten tarvinnut perua.

Olimme Israelissa koko kesän asuen vuokra-asunnossa Jerusalemin Kiryat Menachem nimisessä esikaupungissa ja tehden sieltä käsin retkiä omalla autolla eri puolille Israelia, joten maa Daanista Beershebaan tuli tutuksi. Aikomuksenani oli yrittää saada sieltä työtä, niin että olisimme voineet olla siellä ainakin vuoden, jotta olisin oppinut myös puhumaan hebreaa, jonka kirjallisen opiskelun olin aloittanut jo syksyllä 1973.

Newe Ilan nimisessä asutuksessa Jerusalemin lähellä oli radiotehdas, johon olisinkin päässyt töihin, mutta he eivät halunneet ottaa perhettäni sinne asumaan. Koska perhe olisi niin ollen jäänyt vain turistiviisumin varaan, jonka jatkaminen on Israelissa aina epävarmaa, ja lasten kouluun saaminen olisi siten ollut hankalaa, emme voineet suostua sellaiseen ratkaisuun. Kun mitään muuta vaihtoehtoa ei tullut näköpiiriin, lähdimme syksyllä 1976 autollamme takaisin Eurooppaan.

Muutto Ruotsiin.

Kun tulimme Israelin matkalta Ruotsiin, jossa asuivat silloin vaimoni kasvatustavanhemmat Tukholman lähellä Jakobsbergissä, he kehottivat meitä jäämään sinne. Ruotsissa oli saatavana paljon vapaita insats-asuntoja halpaan hintaan ja lapset sai helposti kouluihin. Myös erilaista tilapäistyötä oli tarjolla. Niinpä sitten ostimme vuokraoikeusasunnon, muutimme Ruotsiin ja asuimme siellä kaksi vuotta.

Kohta Ruotsiin muutettuumme minut pyydettiin mukaan suomalaisten siirtolaisten keskuudessa tehtävään vapaaehtoiseen hengelliseen työhön, jota teinkin koko siellä olomme ajan. Pian huomasimme kuitenkin, että Suomen Vapaakirkon sisarkirkkona pidetyn Svenska Missionsförbundetin oppi ja paikallisen seurakunnan elämä ei vastannut käsityksiämme, joten emme voineet siihen liittyä. Ruotsissa ei silloin vielä ollut vasta myöhemmin perustettua suomalaista vapaakirkkoa (Finska Frikyrkan i Sverige) ja ilman virallista seurakuntayhteyttä hengellinen työni oli heikolla pohjalla.

Sen tähden jouduimme siirtymään helluntaiherätykseen ja liityimme Tukholman Filadelfiaseurakunnan suomalaiseen ryhmään, mikä nykyisin toimii siellä itsenäisenä suomalaisena helluntaiseurakuntana (Finska Pingstförsamlingen i Stockholm). Niitä meistä, jotka oli jo aikaisemmin kastettu uskoviin upotuskasteella Helsingin Vapaakirkossa, ei tietenkään tarvinnut enää uudelleen kastaa.

Saksasta ostetun auton rekisteröiminen Ruotsiin tuotti paljon vaikeuksia, koska se ei täyttänyt Ruotsin teknillisiä vaatimuksia, jotka oli asetettu Volvon ja Saabin ominaisuuksien mukaisiksi. Jouduin viemään auton välillä Norjaan seisomaan sekä anomaan asiassa sekä Kauppa-ministeriöstä että Liikenneministeriöstä poikkeusluvan, ennenkuin sain auton lopulta rekisteröidyksi.

Opiskelin Ruotsissa asuessamme myös uutta puhelintekniikkaa Tekniska Högskolanissa Tukholmassa, tosin suorittamatta mitään tutkintoa, ja hain jälleen YK:n asiantuntijatehtäviä. Olisinkin saanut ITU:n opetus-tehtävän Malawissa, maan hallituskin jo hyväksyi minut ja olin aloittanut tarvittavien rokotusten ottamisen Ruotsissa. Silloin YK:n ylilääkäri Genevessä yllättäen hylkäsi nimitykseni sen aikaisemman ja todennäköisesti täysin virheellisen epilepsiadiagnoosin takia, huolimatta siitä, että minut oli Suomessa jo todettu terveeksi sekä Työterveyslaitoksen tutkimuksissa että myös YK:n lääkärintarkastuksessa.

Koska tuo sairaus, joka oli alkanut YK:n tehtävässä Saudi-Arabiassa, nyt esti uuden YK:n tehtävän saamisen, anoin tällä perusteella YK:n sairaseläkettä. Kun asiaa Genevessä käsitelleen lautakunnan päätös ei ollut yksimielinen, yksi jäsen puolsi ja kaksi jäsentä vastusti sairaseläkkeen myöntämistä, asian käsittely siirtyi YK:n päämajaan New Yorkiin.

Sieltä tuli lopulta sellainen päätös, että olen kyllä täysin työkyvytön Euroopan ulkopuolella, mutta sitä vastoin täysin työkykyinen Euroopassa, joten mitään sairaseläkettä ei tarvitse maksaa. Siten olisin esimerkiksi Turkissa ollut työkykyinen Istanbulissa, mutta työkyvytön Üsküdarissa. Tämä naurettava päätös, josta ei voinut enää valittaa, katkaisi lopullisesti työurani YK:n kehitysaputehtävissä, koska niitä ei Euroopan puolella juuri enää ollut. Siten työssäoloaikani YK:n tehtävissä jäi normaalia YK:n osa-aikaeläkkeen saamista ajatellen kaksi vuotta liian lyhyeksi.

Ruotsissa syntyi nuorin lapsemme Mika Suomen itsenäisyyspäivänä vuonna 1977 ikäänkuin enteenä muuttamisesta takaisin Suomeen. Pian Mikan syntymän jälkeen vaimollani oli umpisuolentulehdus, joka vaati kiireellisen leikkauksen ja hidasti synnytyksen jälkeistä toipumista. Kun en ollut saanut Ruotsista koulutustani vastaavaa työtä, nämä kaikki asiat johtivat siihen, että aloin jälleen kuulostella työpaikkoja myös Suomesta.

Palumuutto Suomeen.

Keväällä 1978 tuli haettavaksi tietoliikennetekniikan yliopettajan virka Oulun teknillisessä oppilaitoksessa. Laitoin hakemukseni ja sain viran ja niin muuttimme syksyllä 1978 Ouluun. Poikamme Jukka jäi siinä vaiheessa Ruotsiin, koska hänellä oli siellä jo hyvä työpaikka, ja tyttäreemme Liisa muutti pian takaisin sinne, koska kihlautui ja kohta avioitui ruotsin-suomalaisen Eeron kanssa. Perheemme koko pieneni siten 7-henkisestä vain 5-henkiseksi.

Oulussa asuimme ensimmäisen vuoden vuokralaisina omakotitalossa, toisen vuoden omistusasunnossa kerrostalossa ja sen jälkeen muuttimme Oulun naapurikuntaan Kempeleeseen sieltä ostamaamme 5 huoneen ja keittiön rivitaloasuntoon. Kaija ja Timo jatkoivat koulunkäyntiään kahden ruotsinkielisen kouluvuoden jälkeen taas suomenkielisissä kouluissa ja Mikahan ei silloin vielä ollut kouluikäinen.

Syksyllä 1983 minulla puhkesi sairaus, jota terveyskeskuslääkäri piti sydänvikana. Hänen määräämänsä sydänlääkkeet vain pahensivat tilannetta. Kun ihoni meni kokonaan keltaiseksi, minut lähetettiin kiireesti Oulun Yliopistolliseen Keskus-Sairaalaan tarkempiin tutkimuksiin. Minulle tehtyjen lukuisien tutkimusten jälkeen sairauteni diagnosoitiin haimasyöväksi. Leikkauksessa itse haimakasvaimen ei koskettu, koska sitä ei olisi voitu kokonaan poistaa (carcinoma pancreatis inoperabilis), jolloin siitä ei otettu myöskään näytettä, joten syövästä ei siis ole solututkimuksen antamaa vahvistusta. Leikkauksessa tehtiin siten vain pohjukaissuolen ohitus, johon yhdistettiin kasvaimen tukkima sappitiehyt. Tämän operaation tarkoituksena oli elämäni jatkaminen ehkä muutamalla kuukaudella. Se on nyt kuitenkin jatkunut jo yli 20 vuotta.

Koska prognoosi oli hyvin huono ja leikkauksen jälkeen esiintyi useita komplikaatioita, oppilaitoksen rehtori pani kohta vireille sairaseläkkeelle siirtämiseni niin pian kuin suinkin mahdollista, jotta virkani vapautuisi haettavaksi jo kesällä 1984. Tilapäisiä sijaisia oli näet silloin vaikea saada, kun teollisuus vei kaikki tietoliikenneinsinöörit alan voimakkaan kasvun takia. Niin minut siirrettiin sairaseläkkeelle syksyllä 1984 heti, kun vuoden sairausloma tuli täyteen, jolloin uusi mies pääsi aloittamaan viran hoidon lukuvuoden 1984 - 1985 alusta lähtien. Haimasairauteni syy jäi epäselväksi. Ehkä kaikkein todennäköisin syy siihen oli kuitenkin Saudi-Arabiassa saamani elohopeamyrrytys.

Nimittäin työhuoneenani oli siellä ollut aluksi ainakin kolmen viikon ajan elohopeailmapuntareiden kalibrointilaboratorio, jossa oli elohopeaa avoimissa astioissa yli 40°C lämpötilassa kattotuulettimen sekoittaessa tehokkaasti ilmaa ja edistäen siten elohopean höyrystymistä. Muuta huonetta ei muka ollut. Kun en ollut säämittalaitteiden asiantuntija, en ymmärtänyt tarpeeksi tilanteen vaarallisuutta. Jeddassa olleen WMO:n saksalaisen asiantuntijan saatua tietää asiasta ja varoitettua vaarasta löytyi kyllä pian tyhjä, siisti ja ilmastoitu työhuone, jonka ovi oli vain kaiken aikaa ollut lukittuna, ja niin koko tuo asia unohtui mielestäni.

Elohopeamyrrytys olisi siten ollut myös aivosairauteni syy. Se olisi niin ollen aiheuttanut ensin aphasiakohtauksina esiintyneet aivo-oireet ja elohopea olisi sitten rikastunut haimaan aiheuttaen siinä syöpäkasvaimen. Tätä teoriaa ei voitu kuitenkaan näyttää enää toteen, kun aikaa oli kulunut liian kauan, joten YK:n eläkeasiaa ei toimittanut ottaa enää uudelleen esille. Jos tuo elohopeamyrrytysten mahdollisuus olisi hoksattu ottaa huomioon jo aivosairauttani tutkittaessa, verestäni olisi ehkä silloin vielä löytynyt elohopeaa, mutta siitä tutkittiin siinä vaiheessa vain trooppisia sairauksia ja niiden aiheuttamia vasta-aineita. Elohopealöydös verestäni olisi liittännyt sairauteni tietysti varsin selvästi Saudi-Arabiaan, koska missään muualla en ole ollut sellaisissa huonetiloissa, joissa olisin voinut altistua sillä tavalla elohopealle.

Elämää eläkeläisenä.

Kun eläkeläisenä en enää ollut sidottu mihinkään työpaikkani sijaintiin, muutimme Kempeleestä vanhempieni lähelle Vihdin kunnan Nummelaan, he kun tarvitsivat jo sairauksiensa vuoksi huolenpitoamme. Isäni voinnin edelleen huonontuessa aloimme harkita muuttamista vanhempieni kanssa samaan taloon. Koska talot ja tontit Helsingin ympäristössä olivat kuitenkin meille liian kalliita, niinpä Kempeleessä olleen rivitalohuoneiston hinnalla ei saanut oikein tonttiakaan, aloimme etsiä halvempaa asuinpaikkaa ja sellainen löytyi täältä Keski-Suomesta Karstulasta.

Karstulan Helluntaiseurakunnassa oli silloin haettavana rukoushuoneen talonmiehen tehtävä, jolloin saimme väliaikaisen asunnon rukoushuoneelta ottamalla hoitaaksemme talonmiehen työt. Sitten ostimme halvan tontin ja ryhdyimme rakentamaan riittävän isoa taloa, johon olisivat voineet muuttaa myös vanhempani. He muuttivatkin jo väliaikaiseen vuokra-asuntoon tänne Karstulaan odottamaan talomme valmistumista. Täällä äitini siirtyi yllättäen ajasta iäisyyteen ja isäni jouduttiin laittamaan tilapäisesti vanhainkotiin, koska rukoushuoneen asuntoon emme voineet häntä ottaa. Kun talomme sitten valmistui asumiskuntoon kesäkuun alussa 1988, otimme isäni luoksemme, mutta emme jaksaneet enää hoitaa häntä kotona. Hänet täytyi siirtää terveyskeskuksen vuodeosastolle, jossa hän parin vuoden päästä nukkui pois tästä ajasta vaikeasti dementoituneena.

Sairaseläkkeelle siirtämisestäni lähtien olen luopunut kokonaan tekniikan tutkimisesta ja siihen liittyvästä opetustyöstä sekä keskittynyt voimieni ja mahdollisuuksieni mukaan Raamatun alkutekstin tutkimiseen ja Raamatun opettamiseen, jota olen tehnyt, paitsi omissa seurakunnissani Oulussa, Nummelassa ja Karstulassa, myös monilla puhujamatkoilla. Viime aikoina voimat eivät ole enää paljon siihenkään riittäneet. Lähes kaikki perhekuntamme jäsenet kuuluvat asuinpaikkakuntansa helluntaiseurakuntaan. Kukaan meistä ei kuitenkaan kuulu hiljattain perustettuun Suomen Helluntaikirkko nimiseen kirkkokuntaan, jonka perustaminen on tosiasiaa hajoittanut pahasti maamme helluntaiherätystä, vaikka sitä ei halutakaan myöntää.

Lääkärit eivät nykyisin yleensä usko koko haimasyöpäni olemassa-oloon, vaan väittävät leikkauksen suorittaneiden kahden kokeneen lääkärin tekemää, kasvaimen näkemiseen perustuvaa syöpädiagnoosin kliinistä vahvistamista vääräksi vain sen nojalla, että olen vielä elossa. Kun Espanjan matkalla keväällä 1999 alkaneen ja pitkään kestäneen vatsasairauden takia minulle tehtiin saman vuoden syksyllä Jyväskylässä useita eri tutkimuksia, tietokonetomografiassa näkyi haimakasvaimen paikalla kalkkeutuma, joka tukkii edelleen haimanesteiden pääsyn suoleen, mikä voidaan osoittaa eräällä laboratoriokokeella. Mielestäni mikään ei siten estä sitä, etteikö syöpäkasvain olisi voinut näin koteloitua, jolloin syöpä ei olisi päässyt leviämään, mikä selittäisi elämäni jatkumisen paljon ennustetta pitemmälle.

Samassa tutkimuksessa syksyllä 1999 paljastui myös, että vasen munuaiseni oli täynnä nestettä. Tarkemmissa tutkimuksissa ilmeni, että vasen virtsajohdin oli munuais kivien tukkima, niin että se täytyi porata auki virtsarakon kautta työnnettyyn tähystimeen liitetyllä poralla. Tukos oli luultavasti kestänyt niin kauan, että munuainen oli jo vahingoittunut, joten minulla on nyt myös vasemman munuaisen vaikea vajaatoiminta useiden muiden vajaatoimintojen lisäksi.

Kun kuitenkin oikea munuainen toimii ja yksi munuainen riittää, dialyysihoidon tarve ei ole ainakaan vielä näköpiirissä. Minulla olevaan haiman vaikeaan vajaatoimintaan, sapen vajaatoimintaan, diabetekseen ja laktoosi-intoleranssiin on olemassa lääkitykset, mutta sopivasta ruokavaliosta huolehtiminen on myös hyvin tärkeää näiden elimistön monien toimintavikojen kanssa eläessä.

Vaimolleni tehtiin puolestaan Jyväskylässä vuonna 2001 iso selkäleikkaus, mutta se ei valitettavasti auttanut juuri mitään hänen istumista ja kävelyä vaikeuttaviin kipuihinsa. Kävimme sen jälkeen myös Kuopiossa tutkimuksissa, joihin pääsy edellytti muuttoa Kuopioon. Toista leikkausta ei kuitenkaan suositeltu halvaantumisriskin takia. Kun mitään ei siten voitu tehdä, muutimme takaisin tänne Karstulaan. Vaimoni ei pysty enää tekemään paljonkaan kotitaloustöitä, jotka ovat nyt jääneet suureksi osaksi minun tehtävikseni, jolloin juuri muuhun eivät aika ja voimat riitä.

Se, miksi olen ryhtynyt tutkimaan Raamatun alkutekstiä, lähti alkuun siitä, että kun pian uskoontuloni jälkeen jouduin ulkomailla asuessamme ja liikkuessamme lukemaan Raamattua ja kuuntelemaan sen opetusta myös muilla kuin suomenkielellä, havaitsin nopeasti, että eri käännökset poikkesivat monissa kohdissa joskus paljonkin toisistaan. Kun kyselin mielessäni, mistä voin tietää, mikä käännös on oikea, sain siihen selvän vastauksen: "Ala tutkia alkutekstiä!" Niin sitten aloitin ensin hebrean, myöhemmin myös kreikan ja aramean opiskelun. Siinä on tarvittu myös latinaa, joka on monissa Raamatun tekstilaitoksissa, konkordansseissa, sanakirjoissa ja kieliopissa käytetty tärkeä apukieli.

Raamatun tutkimiseen ovat liittyneet paljolti myös monet 1990-luvulla tekemäni Israelin matkat. Parilla matkalla toimin myös pikkuryhmän matkanjohtajana, jolloin oppaanamme oli hebreankielen MA-tutkinnon Jerusalemissa suorittanut tyttäreemme Kaija. Liikuimme silloin Israelissa vuokratulla pikkubussilla, joten ehdimme nähdä paljon lyhyessäkin ajassa, koska siten pienen ryhmän siirtyminen paikasta toiseen on huomattavasti nopeampaa kuin isolla linja-autolla tapahtuva ison ryhmän liikkuminen.

Eräitä Raamatun tekstin perusasioita.

Vanhan Liiton kirjoitusten alkukielihän on tunnetusti pääasiassa hebreaa (Raamatun hebreaa) sekä joiltakin osilta Esran ja Danielin kirjoissa arameaa (Raamatun arameaa, joka on lähinnä Babylonian sekä Persian hallintovirastoissa käytettyä arameaa). Kuolleen meren käsikirjoituslöydöt osoittavat varsin selvästi, että Vanhan Liiton kirjoitusten teksti on säilynyt vuosituhansia hyvin tarkkaan samana. Jerusalemin Hebrealaisen Yliopiston professori Emanuel Tov onkin sanonut, että masoreettisessa tekstissä mahdollisesti olevien virheiden osuus on paljon alle yhden prosentin.

Uuden Liiton kirjoitukset ovat meille säilyneet lähinnä kreikan-kielisinä, mutta kun Jeesus ja opetuslapset puhuivat sekä Juudean hebreaa että Galilean arameaa, jotka molemmat kielet olivat todistetusti käytössä Jeesuksen aikana Israelin maassa, kreikankielisen tekstin takaa olisi aina pyrittävä näkemään alkuperäinen hebrean- tai arameankielinen ilmaisu. Tätä tosiasiaa ei ole Raamatun käännöksissä ja kommentaareissa vielä otettu paljontaan huomioon, jolloin on helposti syntynyt vääriä tulkintoja.

Pienenä esimerkkinä esitettäköön tässä, että nimitykset "Vanha Testamentti" ja "Uusi Testamentti" ovat itse asiassa käännösvirheitä. Lähtökäsitteenä on hebrean sana בְּרִית [BeRI`Th] = "liitto, sopimus, liittosopimus", mikä tehdään kahden elävän osapuolen välillä. Se on käännetty kreikaksi sanalla διαθήκη [diathe:´ke:] = 1. "jälkisäädös", mikä on kuolleen jälkeensä jättämä yksipuolinen määräys; 2. "liitto", mikä vastaa lähtökäsitettä. Kun tämä kreikan sana on sitten käännetty edelleen latinaksi, sen merkitykseksi on ymmärretty sanan ensimmäinen, tässä asiayhteydessä virheellinen merkitys ja käännetty se sanalla "testamentum" = "jälkisäädös", mikä ei vastaa lähtökäsitettä. Tämä virhe on sitten toistunut moniin muihinkin kieliin, joissa tuo latinan sana esiintyy lainasanana.

Käsite "Vanha Liitto" on Jumalan ja Israelin kansan välinen liitto, jonka molemmat osapuolet edelleen elävät. "Uusi Liitto" on puolestaan Jumalan ja kaikkien Jeesukseen henkilökohtaisesti uskovien välinen liitto, olkoot nämä sitten juutalaisia tai pakanoita eli ei-juutalaisia, jonka liiton molemmat osapuolet myös elävät. Tässä ei siis ole kysymys mistään kuolleesta Jumalasta, joka olisi jättänyt jälkeensä vain joitakin jälkisäädöksiä, vaan elävästä Jumalasta ja Hänen edelleen voimassa olevista liitoistaan ihmisten kanssa. Siksi käytän kristillisen Raamatun kahdesta pääosasta mieluummin nimityksiä "Vanhan Liiton kirjoitukset" ja "Uuden Liiton kirjoitukset", jolloin edellä mainittua väärinkäsitystä ei synny.

Loppusanat.

Nämä edellä esitetyt välähdykset koko tähänastisen elämäni vaiheista, joista voisi tietysti kertoa vielä lukuisia muitakin yksityiskohtia, osoittavat mielestäni varsin selvästi, että kaikissa elämän vaikeuksissa sekä koettelemuksissakin Jumalan armo minua ja perhettäni kohtaan on ollut hyvin suuri, josta kiitos Hänelle! Kun jokaisella ihmisellä on Jeesuksen kautta sama mahdollisuus turvautua Jumalan armoon, toivon, että tämä todistukseni voisi olla jollekin rohkaisuksi elämän matkalla.

Karstulassa heinäkuussa 2005.

Osmo Alho